

– Jeg har alltid stått

PÅ BARRIKADENE FOR BARN

PORTRETTINTERVJU

Av: Anne-Cathrine Reuterdahl, KoRus - Sør

I et helt yrkesliv har psykologspesialist Frid Hansen stått på for de sårbare barna. Hun har blant annet fått utnevne fra Kongen for sitt arbeid, og har oppnådd mer enn de fleste kan drømme om i sin karriere. Nå er Frid Hansen blitt pensjonist, men etterspørres fortsatt til kurs og foredrag i hele Norden.

– **DRIVKRAFTEN MIN** har vært å utgjøre en forskjell, det å se nedslitte familier reise seg og få smilet tilbake, sier psykologspesialist Frid Hansen. Tidligere i år gikk hun av med pensjon, etter over 30 år ved Borgestadklinikken. I hele sitt yrkesliv har hun arbeidet med rusmisbruk i familien, med et spesielt fokus på barna.

– Noen mente jeg la sten til byrden

Som nyutdannet psykolog i 1980 startet Frid Hansen å jobbe med barn i kommunal regi i Trøndelag. Det var givende, men slitsomt. Etter seks år var hun lei av å reise rundt på hjemmebesøk og skoler for å observere barn, og begynte å se seg om etter andre muligheter i feltet. I 1986 fikk hun jobb på Borgestadklinikken i Skien, hvor hun begynte å jobbe med voksne ruspasienter.

– Jeg husker at daværende sjefspsykolog på Borgestadklinikken hadde vært på studietur i Amerika, og kom hjem og var entusiastisk rundt arbeidet med familier. Vi så jo at vi hadde vært for dårlige til å etterspørre voksenproblematikkens betydning for barn.

Samtidig så jeg at rundt halvparten av mine pasienter selv var barn av misbrukere. Det ble tidlig åpenbart for meg at behandlingstilbudet måtte utvides til å ha et fokus på neste generasjon, forteller Hansen. Den gangen, for over 30 år siden, manglet de tilnæringsmetoder i behandlingen for å involvere barna. Så sammen med noen kollegaer på Borgestadklinikken gikk Frid Hansen i gang med et utviklingsarbeid. Det falt ikke i god jord hos alle.

– Kollegaer sa til meg «Skjønner du ikke hva du driver med? Skjønner du ikke at du legger sten til byrden for disse pasientene?» Men pasientene sa det motsatte. De sa at dette var noe av det viktigste som hadde skjedd i behandlingen, minnes Hansen.

Hun visste med sin kliniske erfaring at disse sårbare barna måtte hjelpes raskt. For som hun pleier å si: «Barndommen er nå, derfor må barna hjelpes nå».

Når Kongen sier det er viktig

Mye har skjedd på feltet siden 1986. Gjennom årenes løp har det norske fagmiljøet klart å løfte opp barnas

Det er viktig å legge til rette for forståelsen av at man må se helhetlig på familier, slik at pårørende ikke er på utsiden av behandlingen, sier Frid Hansen. Dette er et av hennes viktigste budskap til fagfolk. (Foto: Anne-Cathrine Reuterdaahl)

situasjon og tydeliggjort behovet for hjelp. Flere regjeringer og et politisk Norge begynte etterhvert å se betydningen av dette, og satte av midler til forskning som ytterligere løftet feltet.

– Loven «Barn som pårørende» (Helsepersonelloven § 10a) er et viktig resultat av dette, selv om jeg mener at man ikke er kommet særlig langt i hvordan man tilrettelegger for hjelpetiltak og informasjon for barn, sier Hansen. Hun nevner også nettverket «BarnsBeste» og deres forskernettverk som viktige bidragsyttere for å holde problematikken oppe.

Selv har hun gjort en betydelig innsats for feltet opp gjennom årene, som har blitt bemerket med flere priser som Oscar Olsen-prisen og Fagrådets pris for godt rusfaglig arbeid.

Den største utmerkelsen kom i 2013, da Frid Hansen ble utnevnt av Kongen til ridder av 1. klasse av St. Olavs Orden «for sin innsats for barn og familier med rusrelaterede problemer.» I forbindelse med utnevnelsen skrev Psykologforeningen dette: «Frid A. Hansen har bidratt til noe bortimot et paradigmeskifte i forståelsen av rusmiddelproblemer. Skiftet har gått fra en ensidig individorientering til et sterkere familie- og generasjonsperspektiv».

– Når Kongen sier det er viktig, da er det viktig! Jeg er lite pompøs og selvhøytidelig. Jeg har fått mange priser, og det har først og fremst vært enormt inspirerende. Det har hjulpet meg til å tenke at dette arbeidet er viktig, sier Hansen.

Frid Hansen tvivholder fortsatt på bruk av overhead under foredrag – selv om overheaden knapt er å oppdrive lenger. Det har nok blitt litt varemærket mitt, sier hun.

– Hvorfor er det så vanskelig?

Frid Hansen blir engasjert når hun snakker om arbeidet med barn, og spesielt når hun tenker på utfordringene som fortsatt gjenstår.

– Jeg skjønner ikke hvorfor det skal være så innmari vanskelig! Når man jobber med voksne, må man tilrettelegge for et familie- og generasjonsperspektiv. Ofte glemmes de rundt, det får jeg ofte høre, sier Hansen.

Hun skulle gjerne sett at vi hadde familieklinikker, hvor folk ble møtt i et helhetlig perspektiv.

– Jeg er usikker på om alle ledere tar dette på alvor, undres hun, og fortsetter: Fagfolk bør trenes til å ta utvidede samtaler og en kartleggingsprosess av familiesamspillet, og ikke bare den enkelte. Denne typen kompetanse må vi få opp! Da kan barn klare seg godt på tross av voksnes problemer, sier Hansen. Heldigvis ser hun at mange fagfolk faktisk tar denne problematikken på alvor.

– Jeg tror mange lærere begynner å bli dyktige på å se små tegn og snakke med barnet. Det er flott å se. Det er en stor bevegelse og stort engasjement! Dette må fortsette, oppfordrer Hansen.

Hennes viktigste tips til fagfolk som jobber med barn, er å samtale med barnet og tilnærme seg barnet med en holdning om at barn gjør så godt de kan.

“

– Bevar barnets gode intensjoner, de vil så gjerne få det til, men det er så mange ting som hindrer dem.

– Bevar barnets gode intensjoner, de vil så gjerne få det til, men det er så mange ting som hindrer dem, sier hun.

Tøff og litt retro

Frid Hansen er kjent for sin gode formidlingsevne. Når hun står på scenen er hun engasjerende og treffsikker. Hun kan virke tøff og direkte, men har alltid varme og omsorg i stemmen.

Hennes «oppskrift» er å formidle teori gjennom erfaringer og møter hun selv har hatt med barn og foreldre. Disse historiene er ofte smertefulle å høre på, men de har en hensikt.

– Man kan si at dårlig tilknytning ikke er bra i teorien, men hvordan ser dårlig tilknytning ut i virkeligheten? Dette bildet må folk forstå, ellers blir det bare teori, sier Hansen.

Hansen er en av de få som fremdeles bruker overhead og transparenter når hun holder foredrag, og som ikke har noen som helst planer om å oppgradere til bruk av PowerPoint.

– Jeg litt retro, jeg pleier å si det. Da jeg skulle snakke i Sverige for litt siden, sa de «vi er klar over at du skal ha overhead, så vi er på jakt etter en nå». Alle klarer å få tak i en overhead til meg, ellers kommer jeg jo ikke. Det ligger ingen arroganse i det, altså, men det har nok blitt litt varemærket mitt, innrømmer hun.

Ut over dette er Hansen veldig moderne i sin fremtoning. Vi ser henne ofte i en tøff skinnjakke og rød leppestift på scenen. Hun sier hun selv ikke har et veldig bevisst forhold til stilen, men noen tanker rundt det har hun likevel.

– Jeg har nok min stil, det skal ikke være for damete eller kjerringaktig. Stilen reflekter den litt opprørske, kraftfulle meg som har stått på barrikadene, for der har jeg alltid vært.

Gleder i pensjonisttilværelsen
Når Hansen skal koble helt ut fra arbeidet, så elsker hun en god bok og å gå på en god opera. Etter mange år med stor arbeidsmengde og mye reising, byr pensjonisttilværelsen nå på et roligere liv. Nå tar hun de oppdragene hun har lyst til å ta, og ellers gleder hun seg over de små tingene i hverdagen.

– Det er så mange gleder i hverdagen. Bare det å våkne, ta kaffekoppen min og lese avisen. Eller sitte og fordype meg i en fagartikkel – for en luksus! Tid til venner, og først og sist barnebarna, fortsetter hun.

Nå kan hun også reise til leiligheten de har i Spania, når det passer henne. Sitte der og knote med spansk og nyte livet. Og innimellom er hun arbeidende pensjonist.

– Det er veldig gøy, det holder hjernen min i gang. Det er fint å ha muligheten til å kjenne på fagfeltet igjen. Det engasjementet kommer jeg til å ha hele livet, slår Frid Hansen fast.

Takk for samarbeidet!

Hilde Jeanette Løberg i KoRus - Sør har ledet kompetansehevingprogrammet «Barn i rusfamilier» (BIR) sammen med Frid i mange år. Hun beskriver samarbeidet som utrolig inspirerende og lærerikt. –Jeg vil takke Frid for alt hun har delt av kunnskap og kompetanse, og for alle samtaler og nyttige refleksjoner. Det har vært et godt, gøy og meningsfylt samarbeid!, sier Løberg.

Frid Hansen og Hilde Jeanette Løberg har jobbet i tospann med satsingen Barn i rusfamilier (BIR) i flere år.

En evaluering av BIR viser at opplæringsdagene har bidratt til endring i praksis hos enkeltaktører som møter barn og familier hver dag (Baklien & Weiden, 2009; Gustavsen, Møller & Vardheim, 2013).

– Frid har gjennom sin måte å anvende teori og jobbe prosessrettet, bidratt til å gi fagfolk i barnehager, skoler og kommunale hjelpe-tjenester handlingskompetanse i hvordan ansatte kan snakke med barn og familier, sier Løberg.

Her er noen av tilbakemeldingene fra deltakerne som illustrer nettopp dette:

«Veldig lærerikt. Kjempeherlig å høre på Frid! Hun gir gode eksempler og setter i gang tanker og prosesser hos oss.»

«Frid møter både barn, foreldre og oss som fagpersoner med respekt og ydmykhet.»

«Dette fungerer jo i praksis!»

«Den nødvendige samtalen med foreldre gikk jo bra!»

«Nå skjønner jeg hvilken betydning jeg som fagperson kan ha for et barn.»

«For barn er delt smerte halvert smerte! Jeg skal bli tøffere til å stå opp for barna, kalle inn til samtale med foreldre og holde fokus på det konkrete jeg har observert i forhold til barnet.»

Vi ønsker Frid lykke til med pensjonisttilværelsen!

Med hilsen fra Hilde Jeanette Løberg, på vegne av kollegaer i KoRus og Borgestadklinikken

For informasjon om Barn i rusfamilier:

www.korus-sor.no/kurs-konferanser/barn-i-rusfamilier-bir

www.facebook.com/barnirusfamilier